



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv**

**Techo, Nicolas**

**Leodii, MDCLXXIII.**

Cap. 2. De expeditione Gasparis Osorii ad Chaquenses.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38528**

HISTORIÆ  
 PROVINCIÆ PARAQUARIÆ  
 SOCIETATIS JESU  
 LIBER NONUS.



Ubi initium Anni millesimi sexcentefimi vigefimi - noni Franciscus Vafquius Truxilius Provinciæ regimen accepit, quo incertore Apostolicæ expeditiones ubique feliciter continuatæ sunt. Cordubâ ipfimet Theologiæ magiftri, Sabbathinis diebus, ad Indorum suburbanos vicos, æquali laborum ac animarum collectâ melle, sæpius excurrerant; unde summo manè diebus Lunæ ad fcolas fuas redibant, his excursuunculis majorum expeditionum defideria mitigantes.

Alii ex inftituto miffionibus deftinati folito more & emolumento ad remota loca ivere. Efterenfis Collegii excurfiores, quinque fermè mendifium fpatio, littora fluminum Salfi & Dulcis excutientes, feptem Indorum millia Exhomologefi à multis nunquam aliàs ufurpatâ expiavère; multos baptizavère, fuperftitiofas confuetudines abolevère, Idola cremavère, Tonocotibus, Diaguitis, Sanovironibus ad fe adventantibus per interpretes noftra myfteria explicavère. Reperti, qui confeffionis ergò è locis duodecimo lapide remotis ad Socios accurrerent. Indâ mulier meditantis Chrifti laboribus clariffima, quoties domo exiret, reclusas fuas inobferatas fuo Crucifixo commendare folitabat, optimo fuceffu, & nunquàm fallente tali custode. In Saltenti urbe tractuque grassata peftis multis Hispanorum & Indorum corporibus fe pavit: Sociis noftris, animas utrorumque ut ex unguibus dæmonum eriperent, domi foris que invigilantibus. Aliquot Efterenfes Indæ, ne lafcivis juvenibus illicium effent, deformitatem corporum ab Deo ferventibus precibus postulavère. Riocæ pefte etiam omnia vafante notabilis fuit Hispani hominis malis artibus difceffentis, & luxuriæ cæno perpetuò fe volutantis, exitus; qui in periculofò morbo cum abfolvi à peccatis, pellice domi ad pulvinar fuum retentâ, vellet, nec id ab Sociis noftris impetraret, alium Religiofum evocavit; à quo illegitimè abfolutus Viaticum postulavit, quo accepto, audiri cœpere ex ejus ventte voces porcorum adeò horrendè grunientium, ut nemo dubitaret margaritas ante porcum projectas fuiffe. In portu Boni-aëris lafcivus homo in ipfo Veneris actu deliquium animi paffus, per quindecim dies ardenti febri exarfit; à qua liber ad vomitum rediens, in ipfa turpitudine repentino fato fœdam animam exhalavit. In Sanctæ Fidei civitate Socii, domi foris que, Æthiopibus, Indis atque Hispanis, utilitatem non contemnendam atulère. Uno ad Indos transfugas, in Infula contra Dominos fuos violenter fe tutantes, non fine fructu excurrere etiam aufo. Indus homo Chriftiano ritu ab viginti annis bonâ fide Matrimonio copulatus ita abhorrebat ab Sacris, ut toto eo tempore induci non potuerit ad templi ingreffum: examinatâ horrois caufâ, repertum eft eum non fuiffe baptizatum, fed olim ab Hispano homine nomen Chriftianum fine initiali Sacramento accepiffe: eo baptizato horror evanuit.

IN Chaquenfî Provincia Gafpar Oforius majori laborum Apoftolicorum famâ, quàm proventu, perfeverabat; quippe toto feffiquianno, præter pauculos infantes, duodecim folummodò adultos Chrifto adfcripfit; cæteris in immenfa regione ob metum fervitutis & indolis ferociam à Fide averfis. Ex Tobarum oppido ad Ethnicorum terras delatus, magno omnium plaufu exceptus quidem eft; fed temporis progreflu, cum gentis primores animadverterent, eo præfente, ebrietati & avitis

CAPUT  
 I.

In Tucumania & Boniæris regionibus gefta narrantur.

1629.

Magiftri Cordubenfes excurrunt.

Et Efterenfes Socii.

Pœna indignè Euchariftiam recipiunt.

Et lafcivi hominis.

CAPUT  
 II.

De expeditione Gafparis Oforii ad Chaquæfes.

Oforius bene ab Tobis excipitur.



vitiis vacari non posse, de eo expellendo agitavere. Accessit huic malo interiorum populorum perversitas, arma idem minitantium, quod Christianus Sacerdos sese tam ex propinquo ostenderet. Utroque periculo Divinâ ope evitato, aliud supervenit ex oborta tempestate adeo fœda, ut Olorius grandine sub tentorio panè obrutus, omninò cœcutierit. Remedium fuit ipso malo acerbius: nam Indi ex ejus oculis per totum fermè diem enatas squamas intolerabili dolore dempsere. Quibus demptis usum quidem visus recepit, sed curationis ergò ad Hispanorum castrum redire debuit. Interjecto tempore ad eoldem Ethnicos iterum non sine spe perrexit: sed oborto bello expeditio hæc in aliud tempus dilata est.

## CAPUT

III.

Alfonfus  
Aragona  
& Didacus  
Vassaurus  
moriuntur.

Vassaurus  
moriens ab  
demonè ve-  
natur.

Alfonse Ara-  
gona patria.

Sanctitas.

Humilitas.

Virginitas.

De ejus vir-  
tutibus Ni-  
colai Duran-  
di judicium.

ANNO incunte in Assumptionis urbe è vivis sublatus est Didacus Vassaurus, Riocæ in Hispania natus, antè & post initam Societatem piis exercitiis additissimus: hoc nomine mihi præ cæteris commendandus, quod per quindecim annos Sociis in Parana & Urvaicæ oppidis degentibus, materno planè affectu ex rebus Collegii succurreret: peste affectis assiduus ministravit: Socios in Assumptionis urbe commorantes infatigabili labore sustentavit: omnes boni Coadjutoris partes implevit. Moriens intento in præsentem demonem digito ita exhorruit, ut defectissimis licet viribus, se tanquam viperam, adstante & horrente Josepho Oregio, in lectulo contorqueret. Horrore depulso cum his verbis, *In Domino confido*, placidissimè expiravit. Mense Junio fatis etiam concessit Alfonso Aragona Neapolitanus, qui inter consicienda tyrociniæ Religiosi & studiorum stadja, eam collegit Sanctitatis famam, ut palam Beato Aloisio Gonzagæ ob morum similitudinem, authore Alegambe, conferretur. Per Collegium Neapolitanum sermo increbuerat Vincentium Carafam, postea Generalem, & Alfonso Aragonam pari gradu ascendere ad culmen perfectionis. Quamvis Neapoli linguam Hebraicam publicè professus fuisset, non renuit tamen pauculis pueris Assumptionis in urbe Latinæ linguæ rudimenta biennio integro tradere. Ad Urvaicenles Indos Christo domandos translatus, in novo Conceptionis oppido septem fermè annis incredibili laborum tolerantia perduravit; donec Sancti Nicolai colonia fundandæ regendæque præficeretur. Biennio ibi posito, multis Barbaris ad Fidem convertis, ex ulcere in ore nato tabescens, ad Assumptionis urbem curationis ergò delatus, magno omnium dolore Anno ætatis quadragesimo-quarto ad Cælos, uti speramus, meliore sui parte, Virginitatis palmâ decorus, evolavit. Post ejus mortem litteræ Mutii Vitellesci apertæ sunt, quibus Assumptionis Collegii Rector designabatur. Defuncto Paraquariæ Proepiscopus, uterque Magistratus, Prætor, & cives parentârunt. Ne singulas viri virtutes appellem, omnes in eo fuere adeo singulares, ut Nicolaus Durandus Paraquariæ & Peruvia Provincialis, cuius rei asserendæ par, post peragratam Italiam, Hispaniam, & Australem Americam panè totam, in publico conventu asseruerit, nullum hæcenus Religiosum hominem se cognovisse, in quo majora clucerent eximia virtutis specimina, quàm in Alfonso Aragona. Erga MARIAM Virginem & ejus Filium amorem tenerrimum, continuato cum iis per multas horas singulis diebus colloquio, fovebat. Erga Indos profusissimæ erat liberalitatis. Tam periculorum Apostolicorum amatorem, quando non aderant, quàm, quando aderant, contemptorem se præbebat. Ne latum quidem unguem ab Martyrii gloria, uti demonstratum est, abfuit. Rochi Gonzalvii necem præfuisse non levis conjectura est; nam paulò antequàm cum Alfonso Rodericio mactaretur, utrumque hospitem in Sancti Nicolai oppido religiosâ cenâ excipiens, in triclinio supra amborum capita hæc verba digitalibus litteris inscribi curavit: *Beati, qui ad cenam Agni vocati sunt*. Multa scripsit utilia his, qui Guaranam nationem excolunt. In eadem urbe statua Virginis incomparabilis formæ, eminentis in Hispania sculptoris opus, in Sacelli nostri domestici solio magnâ pompâ & totius urbis concursu collocata, hoc anno cepit clientum suorum & Sodalium patrocinio clarescere.

CAPUT